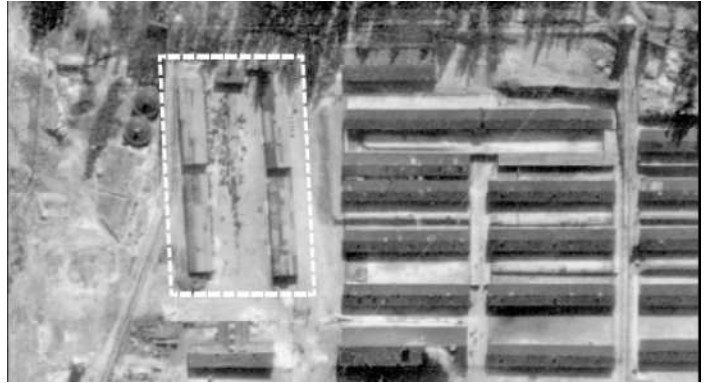

Téma: Jak se zacházelo s historií koncentračního tábora Flossenbürg

Modul: Porovnávání fotografií

Faktografické informace: Izolační bloky - karanténa

Zvláštní prostor karantény, který byl zřízen v roce 1942, se skládal ze čtyř baráků a jedné umývárny spojené s latrínou, které byly odděleny od zbylého vězeňského tábora a obehnány ostnatým drátem. Konstrukce těchto budov byla velmi jednoduchá, jednalo se vlastně o armádní stáje, které nebyly určeny k ubytování lidí.

Část KT Flossenbürg shora. Na snímku jsou označeny izolační baráky vedle vězeňského prostoru (Foto: Vzdušný snímek armády USA z 23. března 1945, National Archives, Washington D.C.)

Budova karantény kolem roku 1948 (Foto: Association des Déportés de Flossenbürg et Kommandos)

táborů. SS zde ubytovávala nově příchozí vězně, aby je oddělila od ostatních vězňů, protože panovala obava, že by mohli trpět nakažlivými chorobami. Proto byly izolační bloky také nazývány karanténními bloky.

Budovy karantény byly postaveny v blízkosti krematoria zřízeného v roce 1940. Aby bylo možné odstranit rostoucí množství mrtvých v koncentračním táboře Flossenbürg, museli vězni postavit na podzim roku 1944 tunel vedoucí od budov karantény ke krematoriu. V něm se k přepravě mrtvých používal překlápěcí vozík. Vchod do tunelu byl opatřen mříží, aby nedocházelo k pokusům o útěk.

Izolační bloky měly původně pojmout 2000 sovětských válečných zajatců. Tito zajatci, kteří byli na podzim roku 1941 převezeni do Flossenbürgu ve velmi špatném zdravotním stavu, byli nejprve ubytováni ve třech vězeňských blocích u nemocničních baráků. Následkem nemocí, podvýživy a cíleného týrání mnozí z nich zemřeli. Proto už nebyly čtyři bloky, dostavěné v létě roku 1942 a označené jako blok 20-24, obsazeny ruskými válečnými zajatci. Nejprve zůstaly prázdné. Od roku 1943 byly využívány jako přijímací tábor pro vězně z velkých transportů z jiných

Ernst Israel Bornstein vypráví o svých prvních dnech v koncentračním táboře Flossenbürg:

„...Já sám jsem se dostal na blok 22, který byl ihned přeplněn. Tři až čtyři lidé se museli vmáchnout na jednu pryčnu, která nám měla sloužit jako místo k spánku. Já jsem se dělil o místo se třemi spoluvězni; vždy dva z nás se museli uložit v záhlaví a dva v nohou postele. (...) Brzy nás zase svolávali k nástupu. Nepochodovali jsme ale na apelplac, nýbrž jsme se postavili před náš blok, kde nás počítali, nejprve písař a pak staršina bloku. Potom jsme museli čekat, až k nám přijde táborový písař a velitel bloku z SS. Protože museli nejdříve spočítat ostatní bloky, trvalo to celé hodiny, než se objevili. Konečně jsme se dověděli, že jsme oddělení od hlavního tábora pouze jednoduchým plotem, že jsme podezřelí z tyfové nákazy a proto jsme drženi v karanténě.“

Ernst Israel Bornstein, narozen 1922 v Zawierce v polském Horním Slezsku, byl po přepadení Polska Wehrmachtem pronásledován jako Žid a roku 1941 zavlčen do tábora nucených prací. Následovaly další pracovní tábory. V roce 1944 se dostal do Flossenbürgu, kde byl mimo jiné nasazen v krematoriu na práci s mrtvolami. Bornstein přežil Flossenbürg, jeho rodina zemřela v Osvětimi.

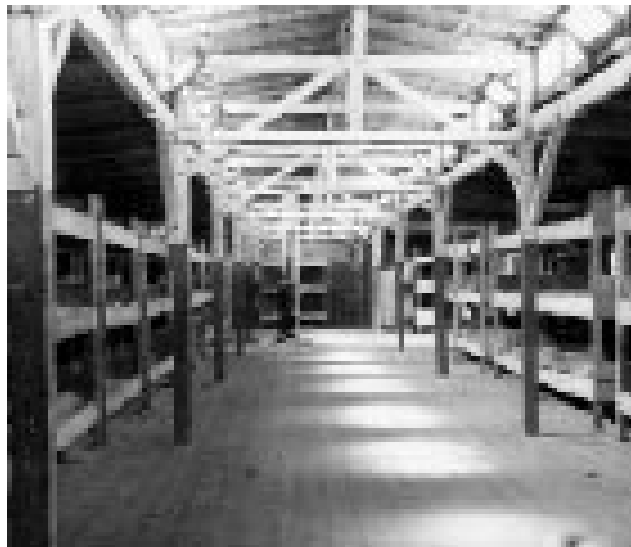

Komise armády USA prohlíží vstup do tunelu, 24. dubna 1945
(Foto: National Archives, Washington D.C.)

zesláblí a museli částečně nazí, zanedbaní a páchnoucí výkaly a močí bezmocně čekat na svou smrt. V táborovém jazyce se jim říkalo „musulmani“ a právě na nich je obzvlášť patrné, jak se s lidmi v koncentračních táborech zacházelo. Pobyt v karanténním táboře patřil k nejhorším zkušenostem vězňů. Blízkost krematoria, zápach spálených mrtvol a množství mrtvých a umírajících vězňů představovaly obrovskou fyzickou i psychickou zátěž.

V izolačních blocích rozhodoval o osudu nově příchozích vězňů táborový lékař. Prohlížel je a přiděloval jim práci v koncentračním táboře Flossenbürg nebo v některém z jeho pobočných táborů. Těžce nemocní a práce neschopní vězni, které SS už nemohla využívat ke svým účelům, byli vytrženi a posláni do protilehlých izolačních bloků, kde byli ponecháni svému osudu. Byli zcela vyhublí,

Baráky izolačního bloku byly po roce 1945 postupně rozbourány. V roce 1957 nechala bavorská vláda na tomto místě bývalého areálu tábora zřídit „čestný hřbitov“ pro jeho oběti. Lidé pohřbení na tomto hřbitově byli vězni, kteří zemřeli koncem dubna a začátkem května roku 1945 během některého z pochodů smrti. Předtím byli pohřbeni v místě svého úmrtí podél trasy pochodu. Od roku 1957 byly mnohé z těchto hrobů zrušeny a ostatky shromážděny a pochovány na „čestném hřbitově“ ve Flossenbürgu. Přestože známe jména asi 500 z přibližně 5500 zde pochovaných vězňů, nebyly na hřbitově umístěny žádné náhrobní desky, které by tato jména uváděly. Bavorská správa státních zámků, zahrad a rybníků, která hřbitov udržovala, se rozhodla pro podobu vojenského hřbitova, který měl splývat s okolním lesem. Cílem bylo sejmout z tohoto místa jeho hrůzu a – jak se tehdy říkalo – „zmírnit vzpomínky“.

Prázdný karanténní barák po osvobození,
30. dubna 1945 (Foto: National Archives, Washington D.C.)

Prameny a literatura:

- Benz, Wolfgang; Distel, Barbara (Hgg.): Flossenbürg. Das Konzentrationslager und seine Außenlager. München 2007.
- Bornstein, Ernst Israel: Die lange Nacht. Ein Bericht aus sieben Lagern. Frankfurt a.M. 1967, S. 196.
- KZ-Gedenkstätte Flossenbürg / Stiftung Bayerische Gedenkstätten (Hrsg.): Konzentrationslager Flossenbürg 1938-1945. Katalog zur ständigen Ausstellung, Göttingen 2008.
- KZ-Gedenkstätte Flossenbürg (Hrsg.): Rundgang deutsch. www.gedenkstaette-flossenbuerg.de/fileadmin/dokumente/RS_DE.pdf (citováno 18.06.2009).
- Skriebeleit, Jörg: „Alles muss verschwinden, was den Charakter des Lagers trägt, die Baracken, der Eingang, die Wachtürme“. Das Gelände des KZ Flossenbürg zwischen 1945 und 1949. In: Dachauer Hefte 19, 2003, S. 180-200.
- Skriebeleit, Jörg: Ansätze zur Neukonzeption der KZ-Gedenkstätte Flossenbürg. Aspekte einer nachholenden Entwicklung, in Petra Haunstein / Rolf Schmolling / Jörg Skriebeleit (Hg.): Konzentrationslager – Geschichte und Erinnerung. Neue Studien zum KZ-System und zur Gedenkkultur, Ulm 2001, S. 15-25.